

Z A K O N

O IZMENI ZAKONA O SREDNJEM OBRAZOVANJU I VASPITANJU

Član 1.

U Zakonu o srednjem obrazovanju i vaspitanju („Službeni glasnik RS”, br. 55/13, 101/17, 27/18 – dr. zakon, 6/20, 52/21, 129/21, 129/21 – dr. zakon i 92/23), u Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju („Službeni glasnik RS”, br. 52/21 i 92/23), član 7. menja se i glasi:

„Član 7.

Zaključno sa školskom 2027/2028. godinom u školi se polaže maturalni ispit za učenike koji završavaju srednje obrazovanje i vaspitanje u četvorogodišnjem trajanju, u skladu sa ovim zakonom i Zakonom.

Počev od školske 2028/2029. godine u školi se polažu stručna, umetnička i opšta matura, u skladu sa ovim zakonom i Zakonom.”.

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmeni Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju sadržan je u odredbi člana 97. tačka 10. Ustava Republike Srbije, prema kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, sistem u oblasti obrazovanja.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Predlog zakona o izmeni Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju (u daljem tekstu: Zakon), čiji je Predlog priprenilo Ministarstvo prosvete, predviđa odredbe koje se odnose na rokove polaganja završnog ispita za učenike koji završavaju srednje obrazovanje i vaspitanje u trogodišnjem trajanju, maturalnog ispita za učenike koji završavaju srednje obrazovanje i vaspitanje u četvorogodišnjem trajanju, završnog ispita srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja i stručne, umetničke i opšte mature.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. Predloga zakona predložena je odredba kojom je usklađen režim polaganja opšte, stručne i umetničke mature u srednjem obrazovanju, sa odredbama Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja. Preduslov za kvalitetno sprovođenje ispita kojima se završava srednje obrazovanje (državne mature) je da se u potpunosti obezbede uslovi za njihovo sprovođenje. U prethodnom periodu obavljani su mnogobrojni različiti poslovi i aktivnosti u cilju obezbeđivanja uslova za sprovođenje državne mature: izmenjeni su propisi iz oblasti obrazovanja radi definisanja poslova Centra za ispite pri Zavodu za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, pripremljeni su zadaci iz predmeta koji se polažu na državnoj maturi, obavljani razgovori sa rektorima i dekanima, sprovedene probe polaganja državne mature kroz koje su nastavnici i učenici svih srednjih škola upoznati sa načinom i procedurama sprovođenja državne mature, sa testovima, sve aktivnosti su predstavljene u medijima i svakodnevno se radi na navedenim poslovima. Ipak, da bi državna matura bila sprovedena u punom kapacitetu i omogućila ostvarivanje svih prava kandidata koji pristupe polaganju i svih funkcija maturalnog ispita (sertifikacioni, selekcion i evaluativni), potrebno je sprovesti dodatne poslove u narednom periodu. Potrebno je ojačati kapacitete Centra za ispite (prostorne, kadrovske i materijalne), na čemu je dosad urađeno dosta, ali je potrebno uložiti i dodatne napore. Zatim, da bi se ostvarila prava iz Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju o upisu na visokoškolsku ustanovu bez polaganja prijemnog ispita posle položene državne mature, neophodno je bilo da se po Zakonu o visokom obrazovanju visokoškolske ustanove izjasne koji se ispiti sa opšte, stručne i umetničke mature vrednuju prilikom upisa na studije i kriterijume na osnovu kojih se obavlja klasifikacija i izbor kandidata za upis na studije, do 31. avgusta 2022. godine, što većina visokoškolskih ustanova nije ispoštovala u zadatom roku. Većina visokoškolskih ustanova koje prvi put uvode ispite sklonosti nisu javno objavile šta ti ispiti podrazumevaju niti šta je sadržaj tih ispita. Takođe, softver koji izrađuje Comtrade, čija je uloga da podrži sve poslove vezane za sprovođenje državne mature i upis učenika na visokoškolske ustanove, još uvek je u fazi razvoja i povezivanja sa registrima koji se vode u okviru JISP-a, gde se svakodnevno rešavaju situacije koje otežavaju rad softvera. Zbirke zadataka čiji je cilj vežba i pomoć učenicima u pripremi državne mature su još uvek u pripremi,

radi se na odabiru zadataka koji bi postignuća učenika u srednjem obrazovanju najrelevantnije proverili. Priprema zbirke je takođe u nadležnosti Centra za ispite i potrebna su finansijska sredstva, koja će biti obezbeđena u Zakonu o budžetu Republike Srbije za određenu godinu. Pripremaju se i podzakonski akti i uputstva za detaljno upoznavanje svih učesnika o svim procedurama i aktivnostima u sprovođenju državne mature, kroz roditeljske sastanke, sastanke sa učenicima i obuku nastavnika za sprovođenje državne mature. Istovremeno se analiziraju i pitanja ko će štampati testove, kako i gde će se pakovati i distribuirati po školama i kolika je cena obavljanja tih poslova. Imajući u vidu sve navedene razloge, predlaže se da se zaključno sa školskom 2027/2028. godinom u školi polaže maturalni ispit za učenike koji završavaju srednje obrazovanje i vaspitanje u četvorogodišnjem trajanju, u skladu sa ovim zakonom i zakonom, a počev od školske 2028/2029. godine u školi se polažu stručna, umetnička i opšta matura, u skladu sa ovim zakonom i zakonom. Do tog trenutka će se neprekidno obavljati svi poslovi pripreme polaganja državne mature i obaviće se i dodatna probna testiranja za učenike koji će i polagati državnu maturu, sa pripremljenim zbirkama i logistikom koja prati sprovođenje državne mature, u cilju što kvalitetnije pripreme svih učesnika. Obavljeni su i sastanci sa svim direktorima srednjih škola, koji su obavezani da kontinuirano obavljaju sastanke sa zaposlenima, u svrhu pripreme za sprovođenje državne mature. Nastavlja se i saradnja sa visokoškolskim ustanovama i dodatno uređivanje svih akata koji se primenjuju u postupku sprovođenja državne mature.

Članom 2. Predloga zakona predviđeno je stupanje na snagu Zakona osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Kada se radi o Predlogu zakona o izmeni Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju, izmene i dopune koje su predložene usaglašene su sa izmenama i dopunama koje su predložene u Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, za koji je predloženo da bude donet po hitnom postupku, i zajedno sa njim čine paket izmena, koje su vezane za odlaganje sprovođenja stručne, umetničke i opšte mature.

Nedonošenje Zakona o izmeni Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju po hitnom postupku moglo bi da prouzrokuje štetne posledice po rad organa i ustanova u srednjem obrazovanju i vaspitanju, koje ne bi uspele da obave blagovremeno sve pripreme za sprovođenje državne, stručne i umetničke mature.

Takođe, nedonošenje ovog zakona po hitnom postupku proizvelo bi štetne posledice po rad Ministarstva prosvete, koje ne bi imalo osnov da donese odgovarajuće izmene i dopune podzakonskih akata koji su neophodni za početak nove školske godine u ustanovama srednjeg obrazovanja i vaspitanja, a koji su vezani za izmenu odredbi o državnoj, stručnoj i umetničkoj maturi.

PREGLED ODREDBA ZAKONA O SREDNJEM OBRAZOVANJU I
VASPITANJU KOJE SE MENJAJU

ČLAN 7.

~~Zaključno sa školskom 2024/2025. godinom u školi se polaže maturalni ispit za učenike koji završavaju srednje obrazovanje i vaspitanje u četvorogodišnjem trajanju, u skladu sa ovim zakonom i Zakonom.~~

~~Počev od školske 2025/2026. godine u školi se polažu stručna, umetnička i opšta matura, u skladu sa ovim zakonom i Zakonom.~~

„ZAKLJUČNO SA ŠKOLSKOM 2027/2028. GODINOM U ŠKOLI SE POLAŽE MATURSKI ISPIT ZA UČENIKE KOJI ZAVRŠAVAJU SREDNJE OBRAZOVANJE I VASPITANJE U ČETVOROGODIŠNjem TRAJANJU, U SKLADU SA OVIM ZAKONOM I ZAKONOM.

POČEV OD ŠKOLSKE 2028/2029. GODINE U ŠKOLI SE POLAŽU STRUČNA, UMETNIČKA I OPŠTA MATURA, U SKLADU SA OVIM ZAKONOM I ZAKONOM. ”

ČLAN 2.

OVAJ ZAKON STUPA NA SNAGU OSMOG DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA U „SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRBIJE”.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo prosvete

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmeni Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju
Draft Law on Amendments to the Law on Secondary Education

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa,

Sporazum, Naslov VIII Politike saradnje, Član 102. Obrazovanje i stručno osposobljavanje

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,

Opšti rok utvrđen članom 72. Sporazuma

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

Potpuno

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

/

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

/

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

/

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

/

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

/

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

/

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

/

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

Ne

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

Ne

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

U postupku izrade predmetnog materijala nije bila konsultovana Evropska komisija, odnosno druga stručna tela Evropske unije.